No. 2343 Zaterdag 1 December 1928. 45ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 10 cts.

De moderne dans.

Een tijd geleden lazen wij in „De Gelderlander" de volgende behartenswaardige beschouwingen, die ook voor ons Curaçaosch publiek van waarde kunnen zijn. Ook hier heeft de danswoede zich van velen meester gemaakt, — ook hier dreigen velen, zoo jongelingen als getrouwde mannen, maar de eerste vooral, geestelijkerwijze daaraan te gronde te gaan Ook hier zijn er die om aan hun danswoede te voldoen, het geluk, de welvaart van hun familie op het spel zetten. Dwazen die ze zijn!

Niet genoeg kan er gewezen worden op het gevaar van den modernen dans en de moderne dancings, die den levensernst totaal ondermijnen. En daarom laten wij het artikel in zijn geheel volgen.

Door de Tucht-Unie is aan een neutrale commissie inzake volksvermaken een onderzoek opgedragen naar „den invloed van het ontstaan der talrijke dansgelegenheden en of het raadzaam is daartegen te ageeren."

Het rapport dezer neutrale commisssie is er en het lijkt ons nuttig daaruit een en ander te citeeren. Dit Rapport is zeer leerzaam. Het is niet afkomstig van een of anderen overdreven ijvenaar, doch van een neutrale organisatie, welke het dansvraagstuk in hooge mate aktueel acht.

En voor velen is het geen vraagstuk.

Voor velen is de moderne danserij een onverschillige zaak, waaraan men kan meedoen zonder zijn zedelijk levenspeil te verhoogen of te verlagen. Het rapport der Tucht-Unie vat de zaak anders op.

Vooral de „dancings", de z.g.n. eerste klasse inrichtingen, wekken zucht tot uitgaan en modieuse kleeding; de wijze waarop veelal gedanst wordt, is van ongunstigen invloed op de moreele en sexueele opvattingen van het publiek; voor moreel zwakken kunnen de openbare dansgelegenheden beschouwd worden als voorportalen der prostitutie. In de volksdanshuizen, waar de verhoudingen in het algemeen veel minder gekompliceerd zijn, zijn die bezwaren in mindere mate aanwezig.

Zoowel door jeugdige personen als door volwassenen wordt tengevolge van het bezoek aan de danslokalen meer en overdreven zorg aan de kleeding besteed. Gehuwde vrouwen bezoeken de dancings zonder hare echtgenooten en knoopen met de mannelijke bezoekers, die veelal niet tot de degelijkste behooren, konnekties aan, die tot funeste konsekwenties kunnen leiden. Hetzelfde kan gelden ten aanzien van gehuwde mannen; in het algemeen zal de meer ongebonden wijze van omgang tusschen de geslachten een ongunstigen invloed oefenen op de sensualiteit en het verantwoordelijkheidsgevoel doen verminderen; de invloed van een veelvuldig bezoek der dancings op het huwelijk kan dan ook niet anders dan ongunstig genoemd worden, het vernietigt het idealisme van het huwelijk en moet wel meer en meer leiden tot echtscheidingen.

Bij de bestudeering van het vraagstuk der danslokalen en hun invloed op ons volk wordt men uiteraard geleid tot de vraag, of er verband moet worden gezocht tusschen dancings en prostitutie.

Het rapport antwoordt hierop bevestigend; de beroeps-prostituees zoeken er haar arbeidsveld en andere — het Rapport spreekt van amateur-prostituees — worden er gevormd.

Laat men het dansen in den besloten familiekring of naasten vriendenkring buiten beschouwing, zoo besluit het Rapport, dan is te verwachten, dat de sexueele invloed in besloten klubs zich wel op dezelfde wijze, zoo niet sterker zal doen gevoelen dan in openbare dancings.

Het Rapport der Tuchtunie vraagt dan een regelend optreden van de Overheid, maar vóór het zoover komt, kan er heel veel verloren zijn. Voorloopig konden wij zelf. ieder persoonlijk, met dit rapport ons voordeel doen. En voorzoover wij onze aandacht aan het dansvraagstuk nog niet hebben gegeven, zouden wij nut kunnen trekken uit het onderzoek, dat anderen voor ons hebben ingesteld.

Op zich zelf is dat onderzoek een merkwaardig verschijnsel.

De Tucht-Unie steunt op geen enkel godsdienstig beginsel; het is een organisatie, die oorspronkelijk is opgericht om de tuchteloosheid van de jeugd te bestrijden en die later zich heeft beziggehouden met de tucht onder de volwassenen. Een vereeniging van weldenkenden, zou men ze kunnen noemen, welke opkomt voor hetgeen door de geldende openbare meening als goed en behoorlijk wordt aangemerkt en die den strijd aanbindt tegen algemeen verspreide, in het oog vallende ondeugden van het nederlandsche volk.

Wij meenen de aandacht te mogen vestigen op dit karakter van de Tucht-Unie, omdat de waarde van haar Rapport daardoor des te sterker uitkomt. Die openbare danshuizen moeten wel een ernstig gevaar opleveren voor de openbare zedelijkheid, dat een organisatie als de Tucht-Unie er een onderzoek naar beveelt en een dusdanig Rapport publiceert.

Dat Rapport is een waarschuwing.

Het beteekent niet, dat wij allen het dansen nu maar moeten staken, doch wel, dat wij uiterst voorzichtig moeten zijn voor deze „voorportalen der prostitutie", zooals het Rapport ze noemt. Het is niet noodig alle dansgelegenheden over één kam te scheren; er zijn er, die met zorg alle verdachte elementen weren, maar zij slagen daarin niet altijd. En wat dan te denken van de openbare dancings, waar iedereen toegang heeft en waar, zooals het Rapport van de Tucht-Unie schrijft, de prostituees gaarne heengaan?

Het moet maar eens vierkant gezegd, dat zulke dancings gevaarlijker zijn dan de huizen van ontucht. De beroepsprostitutie is van de overige maatschappij altijd min of meer gescheiden geweest; men behoefde ermee niet in aanraking te komen, als men niet wilde. Tegenwoordig mengt zich dit volk bij voorkeur onder het publiek van de deftige dansgelegenheden en zoekt er, naar de Tucht-Unie het uitdrukt, haar arbeidsveld. Het maakt er boven de sfeer, waarvan elders in dit Rapport sprake is, de sfeer van zedelijk bederf, waardoor slechts weinigen ongerept henengaan. Het is de verdienste van het Rapport der Tucht-Unie, dat het de dingen bij hun naam heeft genoemd, want ook aan „de voorportalen der prostitutie" hangt maar altijd de vlag van „het onschuldige dansje" uit. Hiermee is niet gezegd, dat alle dansgelegenheden slecht zijn; alleen, dat fatsoenlijke lieden de dancings moesten mijden, waar slechte elementen worden toegelaten. En dat buitenlieden in de grootere steden geen „dancings" bezoeken, van welker reputatie zij niet geheel zeker zijn. Het is wel niet aangenaam, dat de Tucht-Unie het zoo cru heeft gezegd, maar ieder kan het nu weten, dat de tegenwoordige *society*, dat is een zekere uitgaande wereld, in de meest deftige dancings der groote steden met de prostituees verkeert, ze altans in haar gezelschap duldt, als waren het haars gelijken. Wie daar niet thuis behooren, behoeven wij niet nader aan te duiden.

BELASTING OP MOTORRIJTUIGEN ENZ.

Om het principieele van den opzet willen wij de *Algemeene Beschouwingen* van den Kol. Raad, in het *Eindverslag* omtrent de ontwerp-verordening tot heffing eener belasting op motorrijtuigen, rijwielen en motorbooten in haar geheel opnemen.

Hebben de wijzigingen door het Bestuur in het ontwerp aangebracht verandering kunnen brengen in de houding van de afdeelingen ten aanzien van dit ontwerp en kan het bogen op een beter onthaal dan den vorigen keer —, de inrichting ervan kon, ook na kennisneming van de memorie van antwoord, niet steeds practisch en eenvoudig genoemd worden. Het speet den leden, die in de afdeelingen het denkbeeld van een combinatie van het nummerbewijs voorgeschreven door de politiekeur en het belastingmerk hadden aangegeven, dan ook, dat dit niet door het Bestuur is overgenomen; een denkbeeld, dat overigens niet nieuw is, doch in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika toegepast wordt. Veel „red tape", waarvan soms tegenwoordig last ondervonden wordt, zal bovendien in de toekomst kunnen worden vermeden. Een nummerplaat, zooals voor dit doel in een der Amerikaansche Staten gebezigd — blauw van kleur met daarop wit geverfde, verhoogde cijfers en letters — werd in de afdeelingen vertoond en voldeed algemeen en in elk opzicht. In zoo'n nummerplaat nu zou, naar de meening der leden hier aan het woord, alle controle geconcentreerd moeten zijn: de belasting zal betaald en het vervoermiddel deugdelijk bevonden moeten zijn, alvorens de belanghebbende een dusdanige plaat tegen betaling kan krijgen; in één woord: als een vervoermiddel voorzien is van een nummerplaat, voldoende aan de op dat tijdstip ten opzichte daarvan geldende voorschriften, dan moet aan alle formaliteiten ten opzichte van dat vaar- of voertuig voldaan zijn. De kleur van de nummerplaat moet van jaar tot jaar verschillend zijn, zoodat de verbaliseerende ambtenaren reeds aan de kleur kunnen zien of het een nummerplaat van het loopend jaar is. De „Algemeene Politiekeur" 1917 en ook het aanhangige ontwerp: „Motorboot- en Havenpassagierskeur" dienen in verband hiermede herzien en met het hier aanbevolen stelsel in overeenstemming gebracht te worden. Ter wille van de eenheid van systeem en uniformiteit bij de heffing van dezelfde belasting verdient dit de voorkeur, zoo betoogden de hier aan het woord zijnde leden, en moet de in bedoeld aanhangig ontwerp voorgestelde regeling wijken. Aan het Bestuur werd het verzoek gedaan deze opmerking, alhoewel niet bij het onderzoek van meergenoemd aanhangig ontwerp gemaakt, alsnog in overweging te willen nemen.

De bedoeling is, dat alle voer- en vaartuigen in kwestie een nummerplaat als hier voorgestaan, zullen moeten voeren, die wel voor een of meer categorieën kleiner of verschillend van vorm kan zijn en waarbij zoo noodig aparte nummerreeksen voor personen-auto's, trucks, motorrijwielen, fietsen en motorbooten zouden kunnen worden gebezigd.

Een groot voordeel van het aangegeven systeem vooral voor wat aangaat automobielen, is ook hierin gelegen, dat de nummerplaat zonder eenig bezwaar zichtbaar gevoerd zal kunnen worden. Zij treedt in de plaats

Bij het afscheid van Jan Paul.

'k Ben er zeker van dat honderden met mij het uiterst jammer vinden dat de *„Ditjes en Datjes"* van het tooneel gaan verdwijnen.

We waren er zoo echt gewoon aan geworden.

Elke causerie van Jan Paul was geestig, vol variatie, lichte kost en toch voedzaam. Als een hors d'oeuvres waar ieder in valt, die ieder diner verhoogt, die nimmer verveelt en gesavoureerd wordt tot het laatste hapje.

Geen wonder dat de „Amigoe" hem noode kon missen. Jan Paul gaf cachet aan de courant. Noem me een ander weekblad op met z'n eigen onder-de-streep-schrijver, en dat in het kleine Curaçao; en zulk een schrijver first class.

A propos Jan Paul, heeft de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* je niet 'ns aangezocht toen ter tijd, je artikelen in haar kolommen te plaatsen?

En waarom deed je dat niet?

Je maakt mij toch niet wijs dat het heel wat aantrekkelijker is te schrijven in een blad met reuze-oplaag, dan in de „Amigoe?" Je had méér *duizenden* lezers kunnen bereiken dan nu honderden. En dan, het honorarium, Jan Paul; veronderstel eens dat je al die 25 jaar die honderden artikelen had opgestuurd onder-de-streep van de Nieuwe Rotterdammer; alléén van die opbrengst, had je een luxe-auto je kunnen aanschaffen. En nu zit je altijd nog maar achter een oude viervoeter met nog ouder karretje; foei, zoo'n modern schrijver met zoo'n ouderwetsch gerij?

Waarom heb je geen slaatje geslagen uit je geschrijf, het is je geoffreerd, man!

Never mind! Ik schrijf niet in liberale bladen, ook al verdien ik er nog zooveel mee; begrepen, sonny?

Jan Paul kijk nu niet zoo leelijk, want heusch het gaat je niet goed af. Dan daarbij begrijp *ik* het volkomen dat een priester z'n principiepen niet veil heeft, voor hoeveel dan ook. Maar helaas, daar loopen er nog dozijnen rond die dat heelemaal niet snappen, misschien wel niet willen snappen; maar als ze nu even overdenken wat ik zoo juist geschreven heb, dan *moeten* ze het snappen, wijl eenmaal tegen feiten niet te redeneeren valt. En met 25 jaar zoo belangeloos te schrijven in de „Amigoe" heb je dat schitterend feit geleverd op schitterende wijze.

Jan Paul, we zijn er grondig van overtuigd, wat je neerschreef in je laatste *„Ditjes en Datjes"*: om „goed, heel veel goed te doen voor het Curaçaosche volk dat me dierbaar is."

Ja, de liefde voor het volk verklaart alles. Hoe je zelfs in een omgeving als Statius meer dan 12 jaar lang, en later weer een goed dozijn jaren in Willebrord op je post was en *bleef* tot nu toe, met je artikelenreeks altijd vol levenslust, ondanks de meest doodende omgeving.

Had je te midden van een wereldstad gewoond, het zou iets anders zijn; maar nu is de eenigste verklaring je liefde tot het volk, dat je dierbaar is.

Liefde overwint alles, is sterk als de dood.

Nu nog een enkel bedankje tot slot.

Jan Paul, je hebt mij — en meerderen wellicht — dikwijls geholpen in lastige omstandigheden.

Wat ik bedoel? Wel, ik noem het lastig als je iemand op visite krijgt dien je nooit gezien hebt, dien je dus heelemaal niet kent en die misschien wel van een heel andere richting is als je zelf.

Zoo iets komt natuurlijk voor als je buiten woont; want de pastorie is dan zoowat de eenigste plaats waar menig heer met fatsoen kan komen.

Maar ik wist raad.

Mijnheer, hebt U de laatste „Ditjes en Datjes" gelezen?

O, ja, wat zijn die weer aardig en geestig en raak soms.

En het gesprek vlotte natuurlijk.

Al sprekende en luisterende bemerkte ik, dat Jan Paul heel veel heeft bijgedragen tot de overtuiging dat de Clergé nog wel wat meer weet dan alleen de kleine en groote Katechismus.

Wat Pater Ter Maat heeft gedaan met het gesproken woord, heeft Jan Paul bewerkt met het geschreven; n.l. het prestige van de Clergé verhoogd.

Verdere aanvallen zal ik nu maar niet meer doen op 's mans nederigheid.

Maar excuus vragen voor mijn gedrijf doe ik niet.

Eenige malen in de „Amigoe" en ontelbare malen in particuliere brieven heeft Jan Paul me aangespoord om weer de pen ter hand te nemen.

Ik heb het nu gedaan, dat het nu juist zijn persoon treft, kan ik ook niet helpen.

En ik leg weer heel gerust mijn pen neer voor onbepaalden tijd.

Niemand zal mijn geschrijf missen, maar wel ben ik er zeker van dat menig Amigoe-lezer met de aanstaande Kerstdagen zal denken: „'t Is jammer dat Jan Paul er mee uitgescheiden is."

A. K.

van de tegenwoordig reeds gebezigde; aan de auto zal niet bovendien een tweede merkteeken gevoerd behoeven te worden.

Met dit denkbeeld vereenigden de afdeelingen zich algemeen, alhoewel door een enkel lid de opmerking werd gemaakt, dat de behandeling van meergemeld aanhangig ontwerp daardoor eenige vertraging zal moeten ondervinden en de wijzigingen in dat ontwerp slechts de motorbooten, doch niet de overige passagiersvaartuigen zullen betreffen, waarvoor door een ander orgaan nummers zullen worden bepaald.

Algemeen werd dringend aan het Bestuur het verzoek gedaan dit stelsel, dat zulk een vereenvoudiging brengen zal, te aanvaarden.

Zóó grooten prijs stellende op toepassing van het even besproken systeem, hield men bij de verdere bespreking van het ontwerp met dien wensch rekening en werd in verband daarmede het ontwerp zelf nog eens aan een onderzoek onderworpen, waarbij ook nog een paar punten, die bij de eerste behandeling niet de aandacht hadden getrokken, ter sprake kwamen.

Naar verluidt moeten motorbooten, die tegen betaling passagiers in de haven vervoeren, thans de belasting bedoeld in P. B. 1881 No. 25 gewijzigd bij P. B. 1908 No. 52 betalen. Gevraagd werd of aanslag in de onderhavige belasting mogelijk is zonder wijziging van evengenoemde verordening.

Met genoegen werd kennis genomen van de mededeeling in de memorie van antwoord, dat het geenszins in de bedoeling ligt deze merken (nummerplaten) evenals b.v. plakzegels te verkoopen, maar dat ten ontvangerskantore behoorlijk aanteekening zal worden gehouden als in die memorie aangegeven. Maar als dit toch de bedoeling is, zou men dat gaarne in de *verordening zelf* neergelegd en in een artikel voorgeschreven wenschen te zien, dat ten ontvangerskantore een register zal worden gehouden, vermeldende de namen en woonplaatsen van de personen, die de belasting betaalden, voorts voor wat motorrijtuigen, ook het merk.

Het ontwerp voorziet blijkbaar niet in het geval, dat auto's (trucks) hier aangebracht, naar den agent of geadresseerde worden gevoerd en voor vertooning of proef over den openbaren weg rijden. Het wil voorkomen dat voor een en ander bijzondere bepalingen gemaakt moeten worden.

BERICHTEN

De nieuw-benoemde Gouverneur.

Omtrent den nieuwen Gouverneur, ir. LEONARD ALBERT FRUYTIER schrijft „*De Maasbode*", ochtendblad 31 Oct. j.l.:

„De heer Fruytier is een beschaafde en bescheiden persoonlijkheid, met tactische kwaliteiten, kalmte en vastberadenheid, daarbij iemand van een overtuigd principe.

Wij wenschen hem geluk met zijn benoeming tot het gewichtige ambt van landvoogd van Curaçao, dat hij mede tot grooter vooruitgang op alle gebied, moge brengen."

Dienzelfden datum schrijft „*De Tijd*":

„De nieuwbenoemde Gouverneur van Curaçao Ir. L. A. Fruytier, die 46 jaar oud en katholiek is, is vooral in het Noorden des lands een bij allen geziene persoonlijkheid, bekend om zijn doortastendheid en vastberadenheid, welke eigenschappen een Bewindvoerder van Curaçao wel zeer te stade komen.

Leonard Albert Fruytier werd 26 Jan. 1882 te Hontenisse (Zeeland) geboren, bezocht de H. B. S. te Rolduc en ving vervolgens zijn werktuigkundige studie aan te Delft, waar hij in 1907 als ingenieur de Technische Hoogeschool verliet om werkzaam te zijn in een Friesche industrie. Reeds dadelijk bewoog de heer Fruytier zich in het openbare leven en maakte o.m. van 1908 tot 1910 deel uit van den gemeenteraad van Gaasterland. In dat jaar werd hij benoemd tot Inspecteur van den Arbeid te Venlo, welke standplaats hij vier jaren later voor Breda verwisselde. Na zijn benoeming tot Hoofdinspecteur was Ir. Fruytier van 1917 tot 1919 werkzaam in Deventer en van 1919 tot 1922 in gelijke functie in Den Haag als toegevoegd aan den Directeur-Generaal van den Arbeid. Van 1922 tot 1925 had de thans tot Gouverneur benoemde zitting in de Tweede Kamer en in de Bezuinigings-commissie-Rink, welke in 1924 en-bloc haar ontslag indiende. In April van dat jaar volgde zijn aanstelling tot Rijksbemiddelaar in het vierde district, omvattende N.-Brabant, Limburg en Zeeland, om in 1926 als zoodanig te worden opgevolgd door prof. mr. P. Aalberse.

Ir. Fruytier is lid van de Enquêtte commissie voor de bouwbedrijven, lid van de scheepvaartcommissie, en voorzitter der R.K. Kiesvereeniging te Groningen.

Daar vooral zal men den heer L. Fruytier noode zien vertrekken. Een verantwoordelijke en geenszins gemakkelijke taak wacht hem in het overzeesche gewest, dat bestuurders behoeft, streng van beginselen, voorzichtig doch doortastend in hun optreden. Zijn arbeid moge Curaçao eindelijk de vruchten brengen, waaraan deze kolonie sinds jaren dringend behoefte heeft."

Naar wij vernemen is officieel bericht ontvangen dat de nieuwbenoemde Gouverneur met Familie scheep zal gaan 11 Januari a.s. a/b van het S.S. Venezuela en 30 Januari hier zal arriveeren.

Diploma's B. O.

Verleden Zondag heeft de Z. E. Pastoor KOENEN het diploma uitgereikt aan de leerlingen van 't St Martinus-Gesticht, die geslaagd zijn bij haar eindexamen. De volgende jongedames mochten het diploma ontvangen: REBECCA DE JONGH, MARIA DE JONGH, ANNY GRAVENHORST, CORNELIE SIMON, ALTAGRACIA WILLEMS, GEERTRUIDA VAN DE WEIDE en ANNA VAN EPS. Onze hartelijke gelukwenschen.

Maandagavond had op het St. Thomas College de plechtige uitreiking der diploma's plaats. De plechtigheid werd opgeluisterd door de tegenwoordigheid van Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE den H. E. Pater Vicaris, alle Eerw. Frater Superior, en verschillende Paters.

Van de 13 die het eindexamen maakten, zijn er 11 geslaagd, n.l. de jongeling NICO ROYER, RUPERTO ROYER, JULIO DE WINDT, JOHAN EVERTSZ. CHARLES DEBROT, MORTIMER EXOM, OLIVIER PROFEET, ARMANDO IGNACIO, EDGA ROYER, EDDY HELLMUND en MARIO MADURO.

Alvorens de diploma's uit te reiken, sprak Frater CANUTUS, hoofd van het College, een woord van welkom tot alle aanwezigen. Hij wees erop dat steeds meer jongens de school verlaten, alvorens alle klassen te hebben afgemaakt, aangedreven door de zucht om iets te verdienen en vrij te zijn en bij gebrek aan lust om verder te studeeren. Des te meer lof voor diegenen, die de verleiding hebben weten te weerstaan, en die nu hun moeite beloond zien met het einddiploma. Nu eerst echter begint voor dezen het werkelijke leven, het leven met al zijn gevaren, waarin helaas, zoovelen ten onder gaan.

Daarom spoorde Fr. Canutns zijn jongelingen aan, om steeds te bedenken, dat de waarde van den mensch niet wordt afgemeten naar wat hij weet, maar naar wat hij is. Vele waren trouwe leden van de Congregatie en van de E. K. Laten ze daaraan trouw blijven, den band met de Fraters aanhouden en door hun gedrag steeds het College tot eer strekken.

Ofschoon godsdienstonderricht nog niet op het officieele program voor het eind-examen voorkomt, reikte de W. E. Pater HULSMAN, Godsdienstleeraar van het College, toch ook diploma's uit, en een mooien prijs aan de drie, die de meeste punten bij het examen behaald hadden.

Nadat 't officieel gedeelte was afgeloopen, zong een koortje van jongens, onder de leiding van Fr. AUGUST enkele mooie liederen, terwijl de jongens van de 5de klas, onder de leiding van Fr. IGNATIUS een leuk jongensstuk speelden: *De Indianenclub*, dat zeer in den smaak viel. De jongens leverden een vlot en aardig spel, en hartelijk is er gelachen.

Namens zijn mede-leerlingen sprak CHARLES DEBROT een woord van dank tot Monseigneur en de Fraters voor al hetgeen zij voor de Curaçaosche jeugd gedaan hebben en nog steeds met zooveel liefde doen.

Op den 9n December a.s. hopen onze geliefde ouders hunne 25-jarige echtvereeniging te herdenken, op welken datum het ons zeer aangenaam zal zijn, vrienden en kennissen te ontvangen.

Curaçao, den 24n November 1928.

Hunne dankbare kinderen,

ARMANDO DE GROOT
FRITS DE GROOT
ANNA DE GROOT
URANIA DE GROOT

Receptie:
8.30 p. m.
Klipstraat 24
2—3

INENTING.

Voor schoolkinderen en kinderen die voor 't eerst in **1929** *naar school gaan bestaat er in* **December** *gelegenheid vóór kostelooze koepokinenting op het Laboratorium van den Openbaren Gezondheidsdienst des Maandags en Woensdags van 9—11 's morgens.*

De D. v. O. G.

2—3 *P. H. HENRIQUEZ.*

Uitvoering St. Cecilia.

De uitvoeringen, door het Dameszangkoor St. Cecilia van San Mateo, onder de leiding van Pater BUHRS gegeven, zijn buitengewoon geslaagd.

Er is maar één roep, zoowel over het spel als over den zang.

De levende beelden, voorstellend de triomf en kracht van het kruis, waren zeer expressief en indrukwekkend.

De Hollandsche operette „*De geleende pannekoek*" met zijn werkelijk mooie en melodieuse muziek werd keurig vertolkt. Noch spel noch zang lieten iets te wenschen over; wat voor een operette heel wat zeggen wil.

Na de pauze werd door mej. IRMA RÖMER, op voortreffelijke wijze gezongen: *Judith* van Concone. De ensceneering was schitterend, de zang subliem, de voordracht niet zelden treffend. Ons eeresaluut aan mej. RÖMER voor deze schitterende prestatie en aan den pianist J. J. PALM die haar begeleidde.

Het Spaansche blijspel „*Tres eran tres*" is in één woord onverbeterlijk gespeeld.

Alle rollen, zonder uitzondering, waren uitstekend bezet. Van 't begin tot het eind was het spel even levendig en vlot en gracieus, zonder een enkel oogenblik te verzwakken: Doña ROBUS, gespeeld door mej. CL. DE JONGH was eenig in haar rol. Het publiek genoot er echt van.

Tot slot nog een keurige *Vlinderdam*, uitgevoerd door 6 kleine meisjes rond de „Rozenkoningin" met zulk een gratie, dat het applaus niet ophield vóór ze ten tweede male op 't tooneel verschenen. Onze oprechte hulde en gelukwenschen aan de Dames Zangeressen en Actrices, en hare uitstekende leiders. Tot weerziens!

Goede reis.

Dinsdag zijn de Z. E. Pastoor N DE GROEN van Saba en de Eerw Zuster Dominikanes WINNEFRIDA per "Three Sisters" naar de Bovenwindsche eilanden teruggekeerd.

Woensdag is de Eerw. Zuster Dominikanes HELTRUDIS per S.S. „Amsterdam" om redenen van gezondheid naar Holland vertrokken. Wij wenschen allen een voorspoedige reis, en Zr. HELTRUDIS een volledig herstel harer gezondheid.

H. M. Kortenaer.

is Donderdag naar Bonaire vertrokken om schietoefeningen te houden.

De boot zal hier blijven tot half Januari, dan naar Suriname vertrekken en na een verblijf van ongeveer veertien dagen aldaar naar Nederland terugkeeren.

Daarna zal, naar verluidt, de kruiser „*Heemskerk*" hier voor onbepaalden tijd gestationneerd worden.

Sport.

A. s. Zaterdag 8 Dec. zal er een feestavond gehouden worden in het American Theater, Theaterstraat Pietermaai, ter gelegenheid van het één jarig bestaan der C. V. V. „Excelsior."

Aanvang 7.30.

PROGRAMMA

der uitvoering op Zondag 21 October a. s. om 7½ uur 's avonds in de Kiosk op het Brionplein, door het Orkest „St. CECILIA".

1. Granada Marcha Espagnole — Garcia.
2. Rákóczy, Ouverture — Kéler Béla
3. Les Adieux, Valse — J. Gung'l.
4. Polka „The Wren" Piccolo Solo — Damare.
5. The Stars and Strépers Forever — March. Sousa.
6. Fantaisie sur Aida — Verdi.
7. Eenige nummers Dansmuziek
8. Play Ball-One Step — M. Kaufman.

No. 2343 Zaterdag 1 December 1928. 45ste Jaargang

Bijblad van de Amigoe di Curaçao

DE AUTO-GIRO.

Het auto-giro vliegtuig van den Spanjaard De la Cierva, zal, naar deskundigen beweren, een ommekeer in de vliegtuigindustrie teweeg brengen.

Een technische medewerker van het Hbld., die als passagier een tocht met het toestel meemaakte, schrijft het volgende:

De La Cierva, een zoon van een gewezen minister van oorlog van Spanje, hield zich reeds in 1911, toen hij pas 15 jaar oud was, onledig met het experimenteeren met glijdvliegtuigen, terwijl hij in de latere jaren ook vliegtuigen bouwde uitgerust met een of meer motoren. Echter zoowel bij zijn proefnemingen met de planeurs, als bij zijn proefnemingen met de motorvliegtuigen, voelde La Cierva zwaar de groote nadeelen en gevaren die het systeem dekvliegtuig meebracht, wanneer een vliegtoestel onder bepaalde moeilijke omstandigheden, zooals bij het uitvoeren van een noodlanding op een klein terrein, het plotseling weigeren van den motor in den start of ook wel door onachtzaamheid van den vlieger, beneden de minimum snelheid kwam welke noodig is om het toestel veilig in de lucht te kunnen houden.

Zoo kwam hij op het idee om te pogen, dat ernstige nadeel, dat reeds zoovelen het leven had gekost, geheel te ondervangen.

Eerst dacht de Spanjaard zijn doel te bereiken door het reeds

eeuwen-oude hélicoptère vraagstuk

in studie te nemen, het systeem van loodrecht kunnen stijgen en dalen door middel van een of meer in een horizontaal vlak draaiende door motorkracht gedreven hefschroeven. In 1492 al, was dit principe voorgesteld door Leonardo da Vinci en in 1768 door Paucton, terwijl in 1784 reeds, het jaar na de uitvinding van den luchtballon, de Franschen Launoy en Bienvenu een goed werkend hélicoptère-model fabriceerden. Ofschoon nadien nog tal van kleine modellen werden gebouwd, en in de laatste twintig, dertig jaren tal van hélicoptères op volle grootte werden gebouwd, bleef het moeilijke probleem der horizontale stijgvlucht en horizontale daling onopgelost. De aerodynamische en mechanische moeilijkheden van de hélicoptère schrikten La Cierva zoodanig af, dat hij dit denkbeeld liet varen.

Totdat hij, eind 1919, op het denkbeeld kwam, het vaste draagvlak van het thans in gebruik zijnde dekvliegtuig, als roteerend draagvlak te ontwerpen. Eerst bouwde hij een machine, met twee vierbladige horizontale schroeven boven elkaar, die tegen elkaar in draaiden; deze uitvoering leverde echter niets op. Vervolgens paste hij een enkele driebladige schroef of molen toe, en daarna een vijfbladige molen. Eindelijk, na nog meer proefstellen te hebben gebouwd, kreeg het toestel den vorm die 't thans heeft.

Auto-giro .... géén hèlicoptére.

Het eigenaardige is nu, dat ofschoon La Cierva gepoogd heeft zijn doel te bereiken langs een principieel geheel anderen weg dan de hélicoptèrebouwers het doen, en zijn toestel dan ook geen hélicoptère genoemd kan en mag worden, hij ten slotte toch zonder dat hij zich zulks tevoren bewust was, gekomen is tot een constructie, waarin het hélicoptère-principe in sterke mate aanwezig is.

Bij een hélicoptère is de horizontale schroef bedoeld ook de rol te spelen van hefschroef, van de schroef dus, die gedreven door den motor, het toestel de lucht in „tilt". Bij de autogiro echter speelt de horizontale schroef, die La Cierva de rotor noemt, en waaraan wij den eenvoudigen en duidelijken naam van molen zouden willen geven, eenvoudig de rol van draagvlak. Maar van een draagvlak dat niet vastzit, doch dat onder invloed van de luchtverplaatsing, en dus niet door motorische kracht, want de molen loopt geheel vrij, aan het draaien gaat. Het groote voordeel dat La Cierva door deze even eenvoudige als vernuftige vinding bereikte, was, dat het draagvlak, dus de draaiende molen, zich met een aanmerkelijk grootere relatieve snelheid ten opzicht te van de lucht voortbeweegt, dan het vliegtuig als geheel.

De verdiensten van de auto-giro.

Het best komen de buitengewone verdiensten van het La Cierva-systeem tot uiting, wanneer de toestand te voorschijn wordt geroepen, waarbij de motor welke de trekschroef in den neus van het toestel aandrijft, geheel tot stilstand komt, en het vliegtuig door een vlieger opzettelijk wordt overtrokken (opgetrokken) zoodat de machine alle voorwaartsche snelheid verliest. Glijdt een dekvliegtuig in zoo'n geval bruusk zijdelings af, met zeer groote kans in een vrille te raken, of zakt het toestel wanneer het aerodynamisch gunstig is, rechtstandig door om eerst na een zeer aanzienlijk hoogteverschil, weer voldoende voorwaartsche snelheid te hebben gekregen, de bijzondere verdienste van de auto-giro is, dat onder werking van de loodrechte daling en de daarbij optredende verticale luchtverplaatsing, de molen rustig blijft draaien. En bijgevolg ook dragen. Bij zoo'n loodrechte daling bedraagt de dalingssnelheid nog geen vijf meter per seconde; hetgeen geen enkel gevaar oplevert, en hetgeen overeenkomt met de dalingssnelheid van een parachute. Hieruit volgt, dat de auto-giro feitelijk nooit beneden zijn minimum vliegsnelheid kan komen. Want steeds is er snelheid, hetzij horizontaal of verticaal. Steeds roteert de molen en is er dus draagvermogen. De zeer kleine en smalle vleugels, die aan beide zijden van de romp zitten, vormen slechts gedeeltelijk een lid van het zeer breede landingsgestel en dienen als bevestiging der ailerons of evenwichtskleppen ten behoeve der zijdelingsche besturing.

Zeer ingenieus gevonden is in de auto-giro ook de lichtelijk scharnierende bevestiging der rotor- of molenwieken op de verticale as. De eerste auto-giro's waarbij de bladen nog vastzaten, hadden steeds een sterke neiging naar één kant over te hellen. Dit was een gevolg van het feit, dat de eene wiek, die zich in dezelfde richting beweegt als het vliegtuig, méér draagt dan de teruggloopende wiek aan de tegenovergestelde richting. Hierdoor kwam La Cierva op het zeer practische denkbeeld de wieken

zoowel verticaal als horizontaal scharnierend

op hun as te bevestigen. Door deze scharnierende ophanging kan de wiek bij een teveel aan draagkracht naar boven uitwijken, zoodat een vereffening van krachten optreedt. De wieken zijn onderling verbonden door staaldraad met amortiseerende strengen rubber, terwijl strengen rubber hangende van den top der rotorspil af er voor zorg dragen, dat wanneer het toestel stilstaat, de wieken of bladen niet doorzakken.

Het toestel is uitgerust met een Sindeley „Lynx" motor van 220 pk. Het weegt leeg 770 K.G. en volledig belast 1120 U.G. terwijl het dragend oppervlak op 11 M2. komt. De kruissnelheid bedraagt 130 K.M. per uur, de topsnelheid 154 K.M. per uur. De diameter der rotor of molen is bijna 12.8 Meter. De molen maakt maximaal 120 toeren per minuut, doch het toestel kan reeds van den grond worden genomen, wanneer de molen 80 toeren maakt.

De vlucht.

Het proces der opstijging, vlucht en landing verliep nu als volgt, Nadat de molen eerst met de hand op gang was gebracht, taxiede de vlieger met 't toestel over het veld, waarbij door de luchtverplaatsing de molen reeds sneller begon te draaien. In tegenstelling met hetgeen we dikwerf hebben hooren verkondigen, bleek de molen der autogiro reeds na een kwart van het veld te hebben afgelegd, voldoende op toeren te zijn gekomen.

Heeft nu een dekvliegtuig alvorens van den grond te kunnen komen dikwerf een langen aanloop noodig, de autogiro bleek zich reeds na een heel korten aanloop uit den greep der aarde te kunnen losmaken. En de stijgsnelheid stond zeker niet noemenswaard ten achter bij een dektuig van gelijk motorvermogen. De vreemde gewaarwording van het vliegen met de autogiro is natuurlijk de „molen", die rustig boven je hoofd wiekt, en welke naarboven een vrijwel onbeperkt uitzicht mogelijk maakt. Ook omlaag is het uitzicht buitengewoon gunstig. De vlieger toonde ons de manoeuvreervaardigheid van het toestel, door over links en rechts enkele vrij scherpe bochten te maken. Opvallend hierbij was, dat met de ailerons zeer sterke stuuruitslagen moesten worden gegeven. Dit echter alléén wanneer scherpere bochten moeten worden gevlogen, want de vlieger vertelde ons, dat bijv. zelfs bij zeer slecht weer, de besturing van het toestel, dat over een zeer groote eigen stabiliteit beschikt, weinig of in 't geheel geen aandacht vraagt. Het toestel vliegt zich zelf. Ook remous voelt men in de autogiro veel minder sterk, dan in een dekvliegtuig.

Het merkwaardigste van de vlucht

was de daling en de landing. Op een paar honderd meter hoogte begon Rawson, na flink gas te hebben geminderd, de autogiro sterk op te trekken. Ineens liep het toerental van den molen, welks toerenteller ook van de passagierszitplaats af zichtbaar is, terug van ca. 115 naar 90. We keken scherp omlaag en constateerden, dat de autogiro .... stilstond. En niet alleen stilstond, doch door den wind zelfs heel even achteruit werd geblazen. Toen alle voorwaartsche snelheid uit het toestel was begon La Cierva door te zakken, en naderden we onder een hoek van ca. 60 á 70 graden den grond. Op ca. vijftien meter boven den grond, gaf de vlieger weer even gas, na even te voren door middel van het groote handwiel vóór hem, den gemiddelden invalshoek van de molenwieken een weinig te hebben gewijzigd, en drukte het toestel toen weer een weinig voorover, zoodat de horizontale snelheid weer opliep tot misschien 40 à 50 K.M. per uur. Op 'n meter of twee boven den grond, werd het toestel opnieuw sterk opgetrokken, de staartsteun raakte den grond, een lichte schok volgde, ten bewijze, dat ook het landingstoestel met zijn uitmuntende olieschokbreking weer contact met de aarde had gekregen, en de autogiro stond stil. De uitloop van het oogenblik af dat de wielen den grond raakten, had nog geen drie, vier meter bedragen.

Werkelijk, met een vliegtuig als de autogiro, moet het practisch mogelijk zijn te landen in vrijwel elke breede straat. In hoever het toestel in zijn huidig stadium waarde heeft voor commercieel en sportief gebruik, valt moeilijk te zeggen. Dit is echter zeker, dat de Spanjaard La Cierva met zijn autogiro een uitvinding heeft gedaan, die we de belangrijkste durven noemen waarmede de wereld sedert de oplossing van het vliegprobleem werd verrijkt.

Buitenland.

Nog eens de vervolging in Mexico.

Geeurende geruimen tijd heb ik zelf — aldus de correspondent van de „Romeinsche Wereldpost" — zelf zeer sceptisch gestaan tegenover de berichten die tot Europa doordrongen over de verschrikkelijke vervolgingen waaronder de katholieken van Mexico te lijden hadden en die getuigden van eenzelfde bloeddorstige wreedheid waarmede keizer Nero de christenen vervolgde. Voor mij hadden de getuigenissen van beide partijen absoluut geen waarde.

Nu echter heb ik voor mij liggen de officieele documenten, waarin de feiten staan beschreven vastgelegd door ooggetuigen, die zoo onpartijdig mogelijk, zonder eenig persoonlijk eigenbelang een objectieve uiteenzetting der gebeurtenissen geven. Het is dan ook niet meer dan onze plicht om het publiek nader in kennis te brengen met de droeve werkelijkheid.

De Poolsche journalist Melchior Wankowicz heeft bij de uitgeversfirma „Roy" een boek uitgegeven onder den titel „Whoscielach Meksyku" („In de kerken van Mexico").

De uitgever en de schrijver kunnen absoluut niet verdacht worden dat zij den katholieken gunstig gezind zijn want bij bovengenoemde firma, gaf de bekende voorvechter van het socialisme Strug een vertaling uit van de werken van den comunist Bronieuwsky, terwijl de werken van den Russischen schrijver Dostejewsky onder de Redactie van Wankowicz zijn verschenen.

In zijn inleiding verklaart de schrijver: „Cortez en Montezuma, de onderkoningen van het land en de oude inboorlingen, Juarez en Maximiliaan zoowel als Calles en Aartsbisschop del Rio zijn mij allen even lief . . . Allen zijn geroepen om mee te werken om hun levenstaak te vervullen die zijn grondoorzaak vindt in den klassenstrijd."

Wanneer ik nog bijvoeg dat schrijvers van naam, mannen met een wereldreputatie naar Mexico gegaan zijn, om zich zelf zoo objectief mogelijk op de hoogte te stellen van toestanden en gebeurtenissen, dat zij overal met de grootste welwillendheid door de verschillende autoriteiten werden ontvangen, dat hun nergens toegang geweigerd werd en dat alle ministers in langdurige geprekken hun standpunt hebben uiteengezet, dan is het voldoende bewezen dat er in hun beschrijvingen geen haat ligt opgesloten, of dat zij een vijandige stemming willen verwekken tegen de regeering van Calles.

Daarom is de waarde van deze kalme zakelijke wijze van berichtgeving voor mij des te grooter.

Wankowicz begint met een beschrijving van troostelooze sociale toestanden in Mexico, waaruit duidelijk de bedoeling spreekt, dat hij verklaring en een verontschuldiging wil geven voor de dingen die hij later zal vertellen.

Tot het jaar 1917 bestond er voor de arbeiders op het platteland werkelijk een soort lijfeigenschap. Toen werd het proletariaat door een ingrijpende radicale wetgeving vrijgemaakt.

Het volk heeft zich toen georganiseerd in een machtig verband, de „C. R. O. M. (Corporacion regionaria Obrera Mexicana) die toen de feitelijke uitvoerende macht werd in den Staat.

En wanneer men een juiste verklaring wil vinden voor het schrikbewind van het Bolsjewisme in Mexico, dan moet men ook het onrecht dat de bevoorrechte klasse den arbeiders heeft aangedaan ook in overweging nemen: evengoed zou ook de October Revolutie in Rusland onverklaarbaar zijn als daaraan niet een eeuwenlang slavenjuk door Czaristische regime opgelegd, was voorafgegaan.

Wat heeft nu de „Crom" gedaan toen zij de macht in handen kreeg? Ik geef hier slechts enkele voorbeelden die den toestand wel karakteriseeren. Een Haziendero in Yukatan werd gevraagd waarom hij belastingen betaalde die door de arbeidersorganisaties van de grootgrondbezitters gevorderd werden."

„Omdat men anders alles plat brandt."

„Kunt ge dan geen bewakers aanstellen?"

„De bewakers zijn ook allemaal bij de Crom aangesloten."

„Kunt ge dan geen ongeorganiseerden huren?"

„Die worden toch vermoord!"

De bekende Engelsche Miss Evans ontsloeg een paar arbeiders die bij de „Crom" waren georganiseerd. En wat gebeurde? In April werd haar huis door een gewapende bende van de Crom omsingeld. Zij werd naar buiten gesleurd, vastgebonden aan den staart van 'n wild paard, dat net zoo lang werd opgejaagd dat er van 't slachtoffer niets dan een vormlooze bloedige vleeschklomp overbleef.

Dit heeft natuurlijk met de kerkelijke aangelegenheden niets uit te staan. Het werpt alleen maar een blik op den geestestoestand en mentaliteit die er in Mexico heerscht. Zoo kwam generaal Calles aan het bewind: hij had het vertrouwen van de Crom. Terloops zij bemerkt dat hij niet van Joodsche afkomst is, maar hij is de zoon van een christelijk landverhuizer van Syrië.

In het jaar 1926 begon Calles zijn strijd tegen de kerk en het is de moeite waard om de woorden van Wankowiez aan te halen die even nuchter als zakelijk de geschiedenis van dezen strijd bescorijft:

„Op 5 Februari 1926 kwam er bij den Aartsbisschop van Mexico Mgr. del Rio, een journalist, die, zooals later bleek, door de regeering gestuurd was. Daar de Bisschop wist dat hij niet vijandig tegenover de kerk gezind geweest was, stond hij hem een onderhoud toe.

Toen de journalist vroeg hoe de Bisschop dacht over de bepalingen in de grondwet betreffende de Kerk, antwoordde de aartsbisschop, dat hij deze voor onrechtmatig hield en geheel en al in strijd met het kerkelijk recht".

We moeten hierbij even bemerken dat er sedert het jaar 1917 toen de Crom aan het bewind kwam er een wetgeving bestond die intusschen een doode letter bleek te zijn, waarbij bepaald werd: De geestelijkheid mag geen scholen oprichten of besturen: de kerk mag geen onroerende goederen bezitten. Geestelijke of religieuse instellingen mogen geen toezicht uitoefenen over wetenschappelijke inrichtingen of instellingen van liefdagheid. Iedere gemeente bepaalt zelf het aantal geestelijken dat hoogstens geduld kan worden: deze moeten geboren Mexicanen zijn. De geestelijken kunnen zelfs van hun naaste bloedverwanten geen erfenissen verwerven. Zij zijn uitgesloten van iedere deelname aan het politieke leven.

Zij mogen niet anders dan in burgerkleeding verschijnen, een kerkelijke begrafenissen verrichten of ook maar eenige andere godsdienstoefening leiden.

Twee dagen na bovengenoemd onderhoud verscheen in „El Universal" het grootste dagblad van Mexico, het interview met een leugenachtig bijvoegsel dat de aartsbisschop de overige bisschoppen van Mexico zou bijeenroepen om te beraadslagen over een voorstel om de hun betreffende bepalingen uit de grondwet te doen schrappen.

Volgens Europeesch inzicht moge het den schijn hebben dat ook al zou de Bisschop zich aldus uitgelaten hebben, daarmee niets strafwaardigs geschied was, wanneer een groep staatsburgers in besloten kring beraadslagingen hield om langs wettelijken weg te trachten veranderingen te brengen in bestaande rechtstoestanden. Alleen vergete men niet dat art. 130 van de Mexicaansche grondwet bepaalt dat het voor geestelijken absoluut verboden is te beraadslagen over de bestaande wetgeving.

De aartsbisschop verlangde natuurlijk, dat zijn onderhoud juist zou worden weergegeven. De journalist bood den aartsbisschop zijn excuus aan en viel voor hem op de knieën. De aartsbisschop in verregaande goedheid aanvaardde dit, maar wilde toch geen schriftelijke verklaring in handen geven, doch hij dicteerde den journalist een verklaring waarin vermeld stond dat de bestaande rechtstoestand voor de kerk onaannemelijk was. Men kan zich voor stellen dat de Bisschop verbaasd stond toen hij den volgenden in El Universal geschreven zag dat hij de Bisschoppen tot een conferentie zou bijeen roepen.

Na deze tweevoudige valsche verklaring in El Universal had president Calles juist bereikt wat hij wenschte. Hij verklaarde dat de kerkelijke autoriteiten hem tot twee maal toe hadden uitgedaagd: hij kon nu niet langer werkeloos toezien; de natie zou hem ter verantwoording roepen als hij de wetten niet uitvoerde: hij gaf dus de zaak in handen van den landsavocaat. Maar deze bevond zich in een moeilijk parket, want deze kon met den besten wil van de wereld geen rechtsingang tegen de Bisschoppen verleenen daar in de wet geen strafbepalingen daaromtrent opgenomen waren. De anti-kerkelijke wet haalde niets uit omdat zij een z.g. Lex imperfecta — een onvolmaakte wet was. Nu begon de strijd in alle heftigheid. Calles bepaalde 1, Alle vreemde priesters werden verbannen, 2. Alle kerkelijke goederen moesten geregistreerd worden. De geestelijken moesten zich komen aanmelden, Bovendien werd het wetboek van strafvordering met een reeks bepalingen aangevuld o.a. met art. 13 waarbij het aan katholieke bladen of aan andere kerkelijk gezinde kranten verboden werd, om eenigen commentaar te leveren op de maatregelen der regeering.

Het bovenstaande is voldoende om den oorsprong en groei van het conflikt tusschen kerk en staat in Mexico in een helder daglicht te stellen.

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Oct. 1928 aandeden, met de vermelding van hun gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Oct. 1928	152	23.378	20.660	388	3.628.132	2.000.065
Vorige maanden	1259	227.744	203.677	3.380	32.221.020	17.859.164
Totaal	1411	251.122	224.337	3.768	35.849.152	19.859.229

va B. Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en Nn' de visscherij.

Bekendmaking.

De PROCUREUR-GENERAAL, Hoofd van Politie in Curaçao,

lettende op het gestelde in artikel 81 der Algemeene Politiekeur 1917, zooals dat artikel is gewijzigd bij de Keur van 23 October 1928 (P. B. 63):

A. *brengt ter algemeene kennis*

1e. dat op de onderstaande wegen in het stadsdistrict met een motorrijtuig niet met grooter snelheid mag worden gereden dan 20 Kilometer (12 mijlen) per uur: Roodeweg tusschen Kortijnweg en Breedestraat, Breedestraat tusschen Roodeweg en Waterkant, Kortijnweg en Belvédèrestraat, Klipstraat, Naniesteeg, Hendrikssteeg, Brionplein, Rifweg tusschen Bargebad en Rifbrug, Koningin Emmabrug, Breedestraat tusschen Emmabrug en Wilhelminaplein, Wilhelminaplein, Pietermaaiweg tusschen Wilhelminaplein en Zonstraat, Heerenstraat, Columbusstraat, Prinsenstraat, De Ruyterplein, De Ruyterkade tusschen De Ruyterplein en de Marktstraat, Koningin Wilhelmina brug, Pietermaaiweg tusschen Vuursteeg en Damplein.

2e. dat bovenbedoelde maximumsnelheid ter plaatse zal worden aangeduid door een groen bord waarin met witte cijfers een getal is aangebracht dat de maximumsnelheid in KILOMETERS (dus **niet** *in mijlen) aangeeft.*

3e. dat op alle hierboven niet genoemde wegen in het stadsdistrict een maximumsnelheid van 30 Kilometers, (18 mijlen) per uur en op de wegen in de buitendistricten een maximumsnelheid van 50 Kilometer (31 mijlen) is toegestaan.

B. *brengt in herinnering dat het op grond van het gestelde in het eerste lid van bovengenoemd artikel 81 verboden is op zoodanige wijze te rijden dat de vrijheid of de veiligheid van het verkeer op den weg wordt belemmerd of in gevaar gebracht, waaruit dus volgt dat een bestuurder die niet met de noodige omzichtigheid rijdt zich strafschuldig maakt, onverschillig of de ter plaatse toegestane maximumsnelheid al dan niet wordt overschreden.*

C. *Vestigt er de aandacht op dat de veiligheid van het verkeer niet wordt verzekerd door het onnoodig of onnoodig lang geven van geluidsignalen, doch dat bij mogelijke strafrechterlijke vervolging zal worden nagegaan of alle gestelde verkeersregelen al dan niet zijn nagekomen.*

Willemstad, 15 November 1928.
De Procureur-Generaal
C. J. DEBROT
Advocaat-Generaal.

3—3

Verdronken.

Maandagmorgen raakte een jonge bootwerker REINARDITO JOB, omstreeks 20 jaar oud, van Klein "Sta" Martha, die staande op een lichter langszij van het SS. „Luna" aan de Westwerf, bezig was met het lossen, te water en verdronk jammerlijk. Ofschoon de politie spoedig ter plaatse was om te dreggen, is 't niet mogen gelukken hem te redden, of op te halen.

Waarschijnlijk is hij onder de lichter geraakt, ofschoon 't ook mogelijk is dat hij door de zuiging van de schroef van de Duitsche boot die juist passeerde, is meegesleept. Woensdagmorgen werd zijn lijk in verregaande staat van ontbinding gevonden bij de Werf van de Red D.

Dinsdagmorgen toen een der bootjes van de Isla al van wal gestoken was, bij Valentijn, kwamen een paar mannen haastig aangeloopen en wilden in het bootje springen. Een hunner, naar verluidt, een Engelsch sprekend werkman, raakte te water en verdronk. Kort daarna is zijn lijk opgevischt.

Welkom.

De Edelachtb. Heer E. S. LANSBERG, voorzitter van den Kol. Raad, wordt vergezeld van zijn geachte Familie, vandaag hier per SS. „Carabobo" uit New-York terugverwacht. Van harte welkom!

Aanvulling Wetboek van Strafvordering.

Dd. 28 Nov. is door den wnd. Gouverneur een ontwerp verordening ingediend, ten aanvulling van het Wetboek van Strafvordering. De *Memorie van Toelichting* luidt aldus:

Vooral met het oog op het toegenomen vreemdelingen- en scheepvaartverkeer wordt het wenschelijk geacht voorschriften in het leven te roepen, waardoor voorkomen kan worden dat het bewijs van eenig strafbaar feit niet kan worden geleverd, omdat personen, die tijdens voorloopige informatiën of instructie als getuige voor den rechter-commissaris gehoord, vóór de behandeling der zaak ter openbare terechtzitting, van het eiland vertrokken zijn en derhalve niet als getuige kunnen verschijnen.

Zulks kan worden tegengegaan door bovenbedoelde personen reeds tijdens het vóór-onderzoek door den rechter-commissaris te doen beëedigen, in welk geval de door den betrokken persoon afgelegde verklaring, bij niet verschijning ter terechtzitting, aldaar kan worden voorgelezen, op welke verklaring dan recht kan worden gedaan.

Ook afgezien van de mogelijkheid van vertrek wil het wenschelijk voorkomen den rechter-commissaris de bevoegdheid tot beëediging te verleenen, bijv. bij hoogen leeftijd of ziekelijken toestand van den te hooren persoon, weshalve aan een in ruimere bewoordingen vervatte redactie de voorkeur wordt gegeven.

Het hierbij voorgestelde is ontleend aan het nieuwe Nederlandsche Wetboek van Strafvordering, waarin deze aangelegenheid geregeld is (artikelen 216 en 295).

Opgepast.

Twee jongens zouden gaan zwemmen.

Bij het te water gaan kwam de een in aanraking met glas, zoodat zijn eene been geheel werd opengesneden, terwijl de ander z'n voetzool vel sneden zat.

Beiden zijn in 't Hospitaal opgenomen.

Bekendmaking.

Ondergeteekende maakt bekend, dat met goedkeuring van het Hoofdbestuur der Posterijen- en Telegrafie den Haag dit jaar de gelegenheid zal worden geopend voor Curaçao-Aruba-Bonaire St. Bovenwindsche eilanden om Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen te wisselen tusschen Nederland en Curaçao alsmede tusschen Curaçao en Nederlandsch Oost-Indie.

De kosten voor Holland zullen bedragen f 3,25 en voor Ned. Oost-Indie f 6,50 per telegram, met inbegrip van adres en onderteekening.

De gelegenheid tot verzending zal bestaan gedurende het tijdvak 20 December 1928 tot en met 3 Januari 1929.

De aflevering zal plaats hebben zooveel mogelijk op 25 December 1928 (Kerst- of gecombineerde wensch) of op 1 Januari 1929 (uitsluitend Nieuwjaarswensch).

De Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen, welke eerst na de feestdagen aankomen, worden uiteraard onmiddellijk besteld.

Voor aflevering in Nederland en Curaçao, zullen speciale luxe formulieren gebruikt worden.

Ten aanzien van den tekst der Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen kan door den afzender een keuze worden gedaan uit de hieronder volgende 16 teksten waaraan geen veranderingen gebracht mogen worden.

1. Prettige Kerstdagen en een gelukkig Nieuwjaar.
2. Hartelijke Kerstgroeten van ons allen.
3. De beste wenschen met Kerstmis en Nieuwjaar.
4. De hartelijkste groeten en wenschen met Kerstmis en Nieuwjaar.
5. De hartelijkste groeten en wenschen met Kerstmis en Nieuwjaar aan allen thuis.
6. U en de Uwen een vroolijk Kerstfeest en gelukkig Nieuwjaar.
7. Wij allen zenden U de hartelijkste groeten en beste wenschen met de feestdagen.
8. Gezondheid en geluk zij Uw deel met Kerstmis en in het Nieuwe jaar.
9. Ik wenschte bij U te zijn, teneinde U persoonlijk een vroolijk Kerstfeest en een gelukkig Nieuwjaar te wenschen.
10. Moge een prettig Kerstfeest en een gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar Uw deel zijn.
11. Veel dank voor Uwe goede wenschen, welke even hartelijk worden beantwoord.
12. De beste wenschen voor een gelukkig en gezegend Nieuwjaar.
13. Moge het Nieuwe Jaar U gezondheid, geluk en voorspoed brengen.
14. Uwe goede wenschen worden hartelijk beantwoord. Moge het Nieuwe Jaar U alleszins voorspoedig zijn.
15. Aan onze overzeesche handelsvrienden zenden wij onze beste wenschen voor een prettig Kerstfeest en een gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar.
16. Op deze feestdagen wenschen wij onze waardeering uit te spreken over de hartelijke betrekkingen, welke tusschen ons bestaan, en zenden wij U onze beste wenschen met Kerstmis en Nieuwjaar.

De telegrammen worden tegen afgifte van quitanties vanaf 1 December a.s. aangenomen ten kantore van het Radiostation Riffort.

Beleefd wordt verzocht de telegrammen ter voorkoming van foutieve overseining zoo zoo duidelijk mogelijk op te stellen.

De Directeur van den Landsradio- en Telefoondienst,

1—3 D. MOLENKAMP.

Onze ambulance.

Van hoeveel nut onze ambulance is, blijkt wel uit het feit, dat tot 26 November van dit jaar *1000* personen ermee vervoerd zijn, waaronder vooral den laatsten tijd vele zwaargewonden. Het aantal personen dat gedurende 1927 ermee vervoerd is, bedroeg 680.

Uit een en ander zou men de conclusie kunnen trekken, dat de bevolking gestadig toeneemt. maar toch ook wel met een zeer groote waarschijnlijkheid, dat het aantal ongelukken in de diverse bedrijven grooter wordt; — het geen dan op zijn beurt weer de noodzakelijkheid zou aantoonen om strengere veiligheidsmaatregelen en wetten vast te stellen. In elk geval blijkt er toch wel uit, hoe een nuttige instelling deze ambulance is, en dat het ambt van geleider van de ambulance geen sinecure is. Wanneer het zoo doorgaat, zal binnen niet al te langen tijd een tweede ambulance noodig blijken.

Officieele Berichten.

Aan den onderwijzer 4de klasse op Curaçao A. E. Goilo is, op zijn verzoek eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Aan den hulpvuurtorenwachter van Bonaire L. P. Hart is, wegens physieke ongeschiktheid eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Mej. B. M. van Essen is benoemd tot tijdelijk schrijfster en werkzaam gesteld ten Parkette van den Procureur-Generaal.

Aan Mej. H. H. Dennert, tijdelijk schrijfster op Aruba, is, op haar verzoek eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De loods alhier L. A. Blom is geplaatst aan de Caracasbaai.

Aan den heer J. M. A. Beek, onderwijzer eerste klasse, tevens Hoofd van de Hendrikschool op Curaçao, is drie maanden verlof verleend, met vergunning dien verloftijd in Nederland door te brengen.

De heer Dr. Hans Spitzer is benoemd tot tijdelijk gouvernementsgeneeskundige in Curaçao en geplaatst in het 3de district alhier.

Aan den schrijver ter Griffie van het Hof van Justitie alhier Ph. F. de Haseth is, wegens ziekte, een maand binnenlandsch verlof verleend.

V. Naar is benoemd tot tijdelijk schrijver, tevens telefoonbediende op het loodskantoor alhier.

Aan den tijdelijk hulpkommies der belastingen alhier O. L. Rog is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Romans Henriques is benoemd tot tijdelijk hulpkommies der belastingen in Curaçao.

KABELNIEUWS.

Amsterdam 25 Nov. Op de kust van Holland woedt een hevige storm, die groote verwoestingen aanricht. Men telt reeds vijf dooden, talrijke vermisten, terwijl verschillende schepen in nood verkeeren.

Geen enkele boot is de haven van Amsterdam kunnen binnenkomen sinds Vrijdag 23.

Londen 25 Nov. Ook Engeland wordt door een zware storm geteisterd; vooral Londen en omstreken. Daken zijn weggerukt en schoorsteenen neergesmakt. 'n Groot aantal personen is gewond door het neervallende puin. Ook op zee zijn verschillende ongelukken gebeurd. 'n Groot deel der schepen vluchtte langs de kust. Door de regens zijn de rivieren overstroomd.

Er zijn verschillende dooden.

De stoom verbinding Dover-Ostende, en de luchtvaartverbinding Croydon-Le Bourget tijdelijk gestopt.

Brussel. Ook in België was de storm geweldig, De Schelde te Antwerpen is overstroomd, de groote dijk op 3 plaatsen doorgebroken. Verschillende dorpen staan onder water.

Mexico 25 Nov. Emilio Portes Gil zal Vrijdag 30 beëdigd worden als provisioneel president. Hij zal Calles opvolgen.

Aneta-berichten.

Suriname is ons al weer voor. Terwijl wij hier nog steeds zitten met de kabelberichten, die nu juist niet altijd overvloeien van belangrijkheid, heeft Suriname reeds zijn Aneta-berichten, die dagelijks worden opgevangen en aan de pers verstrekt. Vooral met het oog op het Nederlandsch Nieuws zijn deze van belang. Want het is maar al te bekend dat de kabel zoo goed als nooit een Nederlandsch nieuwtje overbrengt.

Herhaaldelijk is erover geklaagd. Het Alg. Ned. Verbond heeft er zich voor gespannen.

Pater Euwens bracht de klacht nog eens naar voren, bij gelegenheid van de lezing van den heer Bruna, enkele maanden geleden, waarbij deze de weinige belangstelling voor Nederlandsch Nieuws alhier betreurde.

Waarop P. Euwens antwoordde: Wel, verschaf ons Nederlandsch Nieuws, voor de distributie van dit nieuws zullen wij wel zorgen.

De heer Bruna is heengegaan, en wij vleiden ons reeds met de stille hoop dat 't nu beter zou worden. De hoofdredacteur van zoo'n invloedrijk grootblad als 't „Alg. Handelsblad" zou er zich voor spannen en zijn invloed aanwenden. En dan zouden wij elken dag de nieuwste snufjes van uit Nederland mogen ontvangen. Curaçao en Nederland zouden weer één worden.

Leve de rijksgedachte!

Helaas; ook deze hoop is wederom ijdel gebleken. Niets is er gedaan om ons van het meest belangrijke Nederlandsch Nieuws op de hoogte te houden. Waarom zou hier niet kunnen wat te Suriname wel kan?

Wellicht kan de actieve Directeur van 's Landsradio ons daar wel een antwoord op geven.

Bijzonder Onderwijs.

De twee nieuwe scholen te Sta Maria en Groot Kwartier zijn deze week klaar gekomen.

CORRESPONDENTIE.

J. S. v. P. en J. G. L. St. E. Tot onzen spijt kunnen wij wegens gebrek aan plaatsruimte uw artikel niet opnemen. Bovendien komt het wel wat laat om nog belangstelling te wekken, en is naar onze bescheiden meening, waarvoor wij echter goede gronden hebben, de kwestie wat al te persoonlijk. Voor alles wat het algemeen belang betreft, stellen wij steeds gaarne onze kolommen ter uwer beschikking.

Wij hopen dat u daarvan een ruim gebruik moogt maken.

Boekbespreking.

Dikwijls vragen vaders en moeders zich af: wat zullen we onze kinderen op den dag hunner Eerste H. Communie, op hun verjaardag of met St. Nicolaas cadeau geven?

Dezelfde vraag stelt zich niet zelden een vriend, bij de nadering van een feestdag van iemand die door de banden van innige vriendschap met hem verbonden is.

Dan is een goed en mooi en nuttig boek dikwijls een welkome uitkomst.

Want dat blijft ten slotte toch altijd een kostbaar bezit, telkens als men het leest, weer opnieuw gewaardeerd.

Wij hebben hier voor ons op onze redactietafel enkele boeken van de *Uitgeverij „Foreholte"* te Voorhout, een nog betrekkelijk jeugdige uitgeversfirma, die er echter zijn mag, én om het gehalte van de werken die zij op de markt brengt én om de wijze van uitgeven, die beide superieur zijn. Zij weet onder het vele goede het beste te kiezen, en het kleed waarin het gestoken wordt, is bijna steeds beantwoordend aan den fijnsten smaak. Onder beide opzichten vormen haar werken een keurcollectie.

Een briefkaart aan de firma, en men is uit z'n verlegenheid gered.

Daar hebben we eerst:

„Een heldhaftig bruidje van Jezus, Annie de Guigné" van den bekenden Franschen Dominikaan Et. Mar. Lajeunie, vertaald door J. Sommer.

Het boek bevat de beschrijving van het engelachtig leven van een klein meisje, dat op 25 April 1911 te Annecy le Vieux geboren, vier jaar vóórdat haar vader als kapitein en dapper christen krijgsman in den grooten oorlog viel; en op 14 Januari 1922, slechts 10 jaar oud, haar reine ziel als een blanke lelie aan God weergaf.

Een boek voor kinderen, dus?

Zeer zeker. Met liefde zullen zij de geschiedenis van de kleine Nénette lezen, en verbaasd staan over hetgeen Gods liefde en genade in een reine kinderziel kunnen uitwerken.

Maar ook niet minder voor onze katholieke Vaders en Moeders, die daarin mogen leeren tot welke hooge waardigheid zij uitverkoren zijn, maar ook welke zware verantwoording die uitverkiezing meebrengt.

Dat de geschiedenis van dit uitverkoren kind, welks leven volgens Mgr. De la Villerabel „slechts één onafgebroken daad van heldhaftigheid" was, haar uitwerking niet gemist heeft, blijkt wel uit het feit, dat de eerste Fransche oplaag, binnen enkele maanden was uitverkocht, zoodat spoedig een tweede druk moest volgen.

Het boek kost ingenaaid f. 2 en ingeb. f. 2.90.

Nog een boek, speciaal voor kinderen: *„Ware Helden"* van de bekende schrijfster ETHA FLES, prijs fl.1.

De jeugd houdt van helden, dweept met helden. In elk jongens- en meisjeshart leeft een zucht naar heldendaden, al is 't dan maar op 't gebied van sport. Maar de ware helden, de werkelijk groote mannen en vrouwen, zijn wel onze Roomsche heiligen, wier geschiedenis, vooral zooals verteld door Etha Fles, niet minder door onze Roomsche jongens en meisjes gesmaakt en met graagte zal gelezen worden.

Want dat schrijfster de kunst van kinderlijk vertellen uitmuntend verstaat, blijkt genoeg uit dit mooie, in een kleurig kleedje gestoken boekje, waarin, verlucht met enkele zeer expressieve prenten, voor onze jeugd de geschiedenis van ST. FRANCISCUS, ST. CLARA en ST. ANTONIUS ten tooneele wordt gevoerd.

De tweede bundel zal bevatten: St. Genoveva, St. Jeanne d'Arc en St. Vincentius a Paulo.

De derde: St. Cecilia, St. Agnes en St. Pancratius.

Wij kunnen beide boeken ten sterkste aan onze Roomsche ouders aanbevelen. Zij zijn, wat prijs betreft, in ieders bereik en het geld ten volle waard.

Een kind met wonderoogen.

Het heeft Röntgenoogen.

Door metaal en papier heen kijken.

De Spaansche oogarts dr. Pedro Niel heeft onlangs in wetenschappelijken kring te Parijs zijn ervaringen medegedeeld met een wonderkind, dat hij sinds anderhalf jaar in observatie heeft. Het betreft niet een wonderkind in den gewonen zin van het woord, dus een vroegrijp talent, maar de supernormale physiologische begaafdheid van een thans zevenjarigen knaap. De jongen, zoo verklaarde dr Pedro Niel, bezit het vermogen om dingen die voor het normale gezichtsvermogen verborgen blijven duidelijk te zien. Het is alsof hij Röntgenoogen bezit, waarvan de stralen door ondoorzichtige materie heendringen.

De Spaansche oogarts verklaarde, dat hij langen tijd aan een opbedrieglijk zinsbedrog had geloofd; de talooze proeven echter, welke hij met het kind had genomen, overtuigden hem ten slotte, dat hij tegenover 'n natuurwonder stond. Toch had hij geaarzeld, om ruchtbaarheid aan het vreemde geval te geven, omdat hem de waargenomen feiten zelf zoo wonderbaarlijk en zoo in strijd met de ervaring schenen, dat hij beducht was, er zijn wetenschappelijken naam door in de waagschaal te stellen.

Eerst toen er in Madrid reeds allerlei geruchten over het wonderkind in omloop waren, besloot hij de feiten bekend te maken.

Het wonderkind heet Benito Paz. Het is de zoon van een dorpsonderwijzer, die bij den jongen tot zijn vijfde jaar niets bijzonders bemerkte, het kind was precies als andere kinderen op dien leeftijd. De eerste maal werd de vader verrast, toen de kleine Benito, dien hij sedert kort begonnen was, thuis lezen en schrijven te leeren, plotseling het vermogen openbaarde, om in zijn gesloten leesboekje de letters te zien en te spellen. Hij legde het boekje, dat van een dikke kaft was voorzien, gesloten vóór zich en las op zijn onbeholpen hakkelende manier de eene bladzijde na de andere, alsof het boekje open vóór hem had gelegen. Zijn vader dacht eerst, dat de jongen dat alles van buiten had geleerd, en was verbaasd over die buitengewone leergierigheid. Maar de zaak verscheen hem in een ander licht, op een keer dat hij vruchteloos zocht naar een knoop van zijn vest, dien hij had verloren. De kleine Benito begon te lachen en verklaarde, dat zijn vader den knoop immers in de sigarettendoos had gedaan, die hij in zijn vestzak droeg. De onderwijzer opende de sigarettendoos, en werkelijk zat de knoop er in. Eerst nu herinnerde hij zich, dat hij den vorigen dag den knoop daar had geborgen. Maar hoe kon Benito dat weten? Streng ondervraagd, verklaarde de jongen onthutst dat hij ze in de sigarettendoos had gezien! Er zaten ook vier sigaretten in.

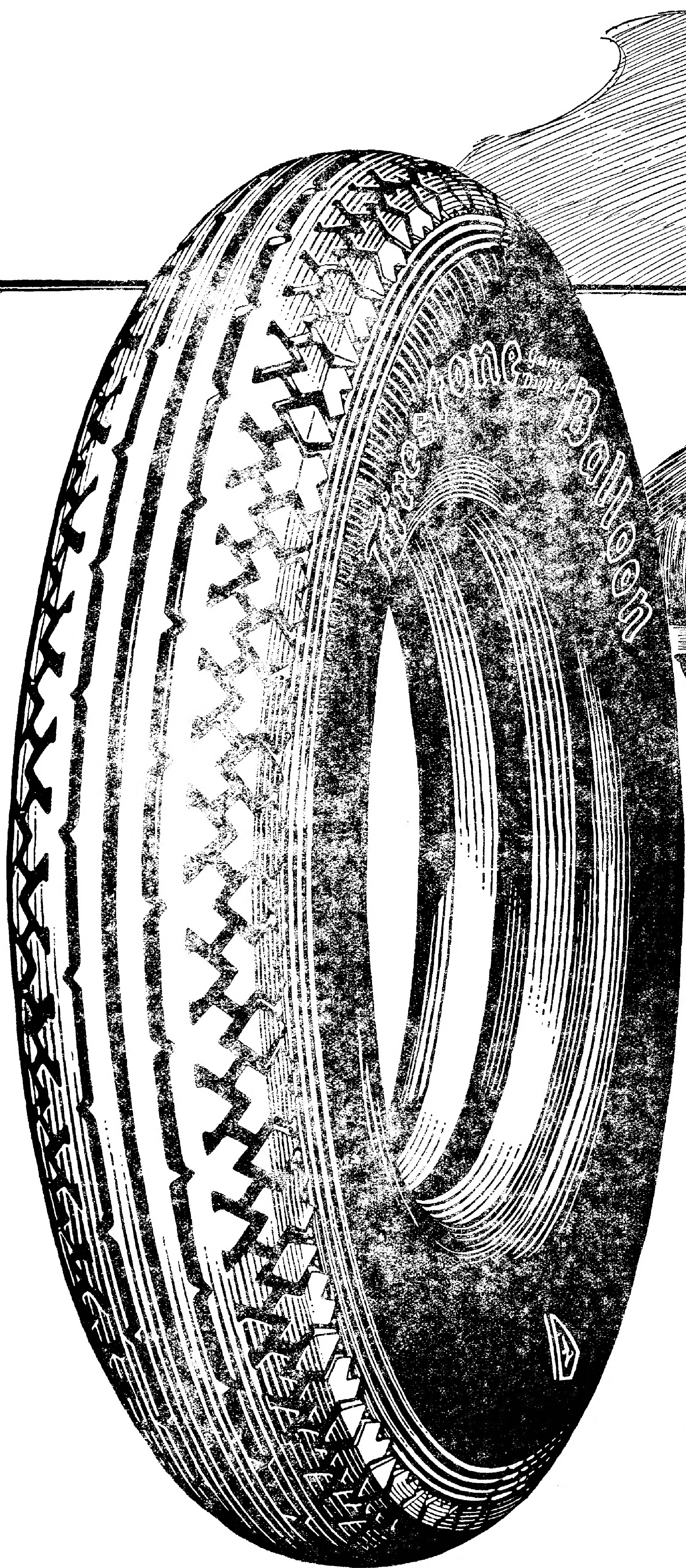
Nu beseffend, dat hij met een bijzonder verschijnsel bij zijn kind te doen had, besloot de onderwijzer den jongen op de proef te stellen. Hij stak drie sigaretten in het doosje, sloot het en vroeg nu Benito te zeggen, hoeveel sigaretten er in zaten. Zonder een oogenplik te aarzelen, telde het kind één, twee, drie. Verdere proeven van dien aard slaagden eveneens volkomen.

De vader begaf zich een maand later met den jongen naar Madrid en zocht daar dr. Pedro Niel op, die algemeen bekend is als een uitstekend oogarts. Deze onderzocht het kind zorgvuldig, zonder iets abnormaals te ontdekken. Het geval interesseerde hem daardoor des te meer, en hij verkreeg gereedelijk toestemming van den onderwijzer, om het kind een tijdlang bij zich te houden, ten einde het geregeld te kunnen observeeren. Later, toen de van nature schuchtere knaap wat meer op zijn gemak was gekomen, begon hij proeven met Benito te nemen.

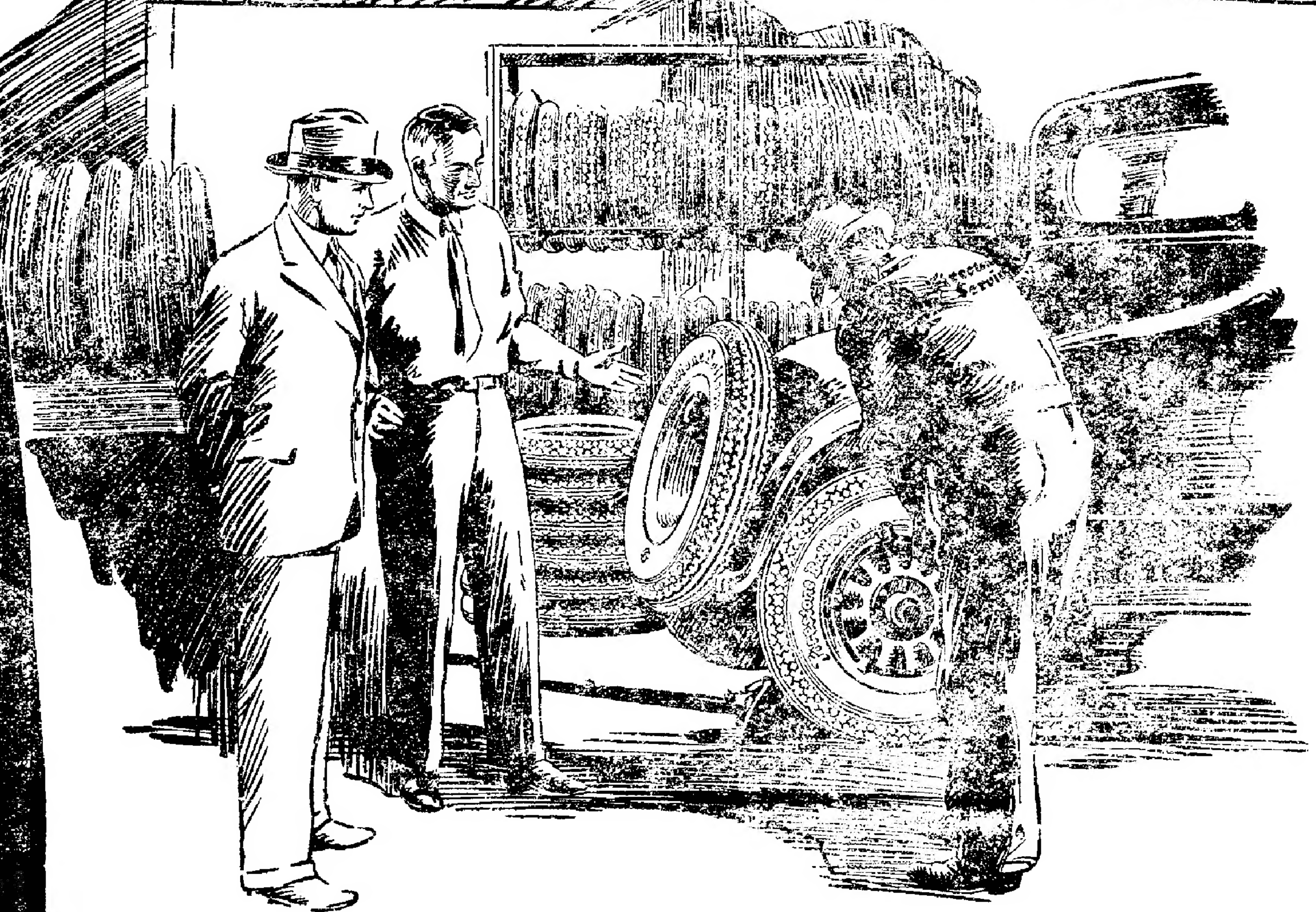
Hij constateerde, dat de jongen voorwerpen, die in een metalen cassette zijn gesloten, heel duidelijk zien en beschrijven kan. Dat de voorwerpen voor het normaal stoffelijk oog niet zichtbaar zijn, levert voor hem niet het minste bezwaar op; hij ziet ze even duidelijk alsof ze open en bloot voor hem lagen. Met groot gemak leest hij ook brieven, die in drie of vier dikke couverts zijn gesloten. Evenzoo geeft hij een nauwkeurige opsomming van alles wat iemand in zijn verschillende zakken heeft. Hij vermag zelfs de kleuren van voorwerpen te noemen. Zijn bijzonder gezichtsvermogen stelt hem in staat, door metaal, papier en andere materie heen te zien. Dat men hier niet te doen heeft met telepathie, doch met werkelijk stoffelijk zien blijkt hieruit dat Benito, die bijvoorbeeld een brief tusschen twee metalen platen duidelijk kan lezen, daartoe niet in staat is, als men in plaats van metalen platen, twee stukken hout neemt. Door hout ziet hij niet. Toen hij zelf tot deze ontdekking kwam, was hij in het eerst hevig ontsteld, maar spoedig was hij er over heen.

Er zullen eerlang proeven met het wonderkind worden genomen door een uit artsen en psychologen samengesteld comité.

WHY WE CAN SAVE YOU MONEY AND SERVE YOU BETTER

Because of the wide demand for Firestone Tyres in this locality, we have been given authority to sell and service these Tyres which bear the most famous name in the industry—Firestone.

We have made a study of tyres and are able to give service which makes certain that you get OUT of Firestone Gum-Dipped Tyres all the mileage built-IN in the word's largest factories specializing in Tyre production.

You can depend on us for fitting and inflating your tyres, for regular inspection and all necessary repairs. We can give you advice and service which will save you money.

MOST MILES
PER
DOLLAR

A. D. CAPRILES & Co.
Heerenstraat No. 20.

Firestone

Gum-Dipped TYRES